

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

ШКОЛАНЫҢ ПАРТИЯ ОРГАНИЗАЦИЯЗЫНДА

Тес-Хем районунун Самгатай ортумак школанын партия организациясы өөредилге чыныгы бирги чартымында школага өөредилге-кызыктыргыч акцияларын өжкжидеринче уланган чамдык өжкжидерини чуртуктамы демделген болур. Партия организация (секретары В. Чооду) школага болгаш тус-тус класстарда өөредилген дугайын болгаш эске-даа айтырылган партиянын дугайына, башкылар болгаш өөреникчилер ортузда кызыктыргыч, култура-массалык акциялар дугайына болгаш эске-даа айтырылган партиянын дугайына, башкылар болгаш өөреникчилер ортузда кызыктыргыч практикалан, шүгүмчүлгөли база бот-шүгүмчүлгөли калбартып, четпестерини уузкаарынын кемчелерини ап турар.

Бар амыл хуралга 6-гы «а» класста өөредилге шынары чугуа болу турарынын дугайын чуулгаланган. Ол класстың удурткучу башкыны өш Демчины өөредилге шынарын өжкжидерини практикалган айтырылган партия хуралын сүмөлөөн болгаш класстарда башкылар дугайына ааа күштедирген. Ош түнөндө ол класстын өөредилге шынары бирги улдунда 49-да хуу турган болса, а ийги улдунда 80 хууга болгон.

Айтырылган партия хуралына шакмынчаар чуулгаланып турары башкылар коллективини, тус-тус башкыларын амыл хуралынын бейдиеринде,

өөредилген ийги чедикчилерин өөстрөпте дузалыг болуп турар. Школага ийги өөредилге шынары бирги улдунда 80 хуу турганнан ийги улдунда 83 хууга болгон. Эки амыл башкылар база-ла илереп турар. Чедик «а» класстың (удурткучу башкыны өш Бакына) 18 өөреникчилери бирги болган ийги улдунарда чангыс-даа багай демлек чок өөреникчилер. Башкылар Уланова, Пересторонина, Табанова, Соколова, Елена Сарбаа, Еназ, Билчеймаа оларнын эки амыл база-ла демделеттер. Орус дыл башкыны, коммунист Маланова башкылаагынын өш түнөндө өжкжидерини, өшкжидерини амылган ийгилик кирип, эки үчө улус чырымын амылдан чырымын профивилер районунун даргазынын хүлээлгенин күөсөдүр турар.

Партия организациянын школанн өйниги организацияларын школа амылгаланып ийгилик кирип, өжкжидерини улангырып турар. Чоокта башкыларын болгаш өөреникчилерини комсомол организацияларын школанн чунар башкынын боттарынын күжү-биле түдүп алып ден саалды үндүрүп келгенер. Ону дирекция болгаш парторганизация дөткөөн. Ал тайгалда ийги белеткейи өжкжидерин.

Школада 21 агитаторларын агитаторлектив бар. Агитаторлар улус сударына сонгудалар үезинде эки амылаан. Оларнын аразында Бакына, Смирнов оларын

онзаап демделгери чугула. Ам ССРЭ-нин Дөди Советини сонгудаларга белеткедери-биле долбаштыр чуртуктамы чок өргүзүгә агитация амылын олар улук күштедиргенер.

Башкыларын боттарынын өөредилгезе чүткүлү үлгүлү турар. Олар шүгү өөреникчилер ийги-бүрү хевиерлери шийли алганнар. Чооду Василий педучилищениң үшкү куруулу, Е. Сарбаа, Еназ, Билчеймаа олар оз училищениң дөрткү куруулу экине өөредилге-биле дооскалар. Башкылар партия чырымын амылган чөткөндө өөренип турар.

Маана долбаштыр четпестери база айтыры чугула. Өөреникчилерини комсомол организациянын амылган а-даа чөгүр денгеде тургустуунаан ааа парторганизациянын удурткучуунын чөтөсү деп санаар керек. Ялангы өөреникчи комсомолчуларын өөредилгенин шынары бирги улдунда 88 хуу турганнан ийги улдунда 71 хууга куулаан.

Интернатта кызыктыргыч амылган а-даа четпес. Он өргөлекчи коммунист Билчейма багай амылган турар. Школанн 7,8, 9, 10 класстарында физика өргөлекчи тазам-биле кичөөдөр кууду шынары амылган турар. Облово (өргөлекчи өш Болаур-оол) ол школанн физика башкыны-биле хандылары негеттинип турар.

А. ТОГУТ-ООЛ.

Тайбың хуннерде маадырлыг чорук

Облассаның шери округу. (СЭТА). Курск хоорайга өргөткө даамынн чылдарында даамынн артырганы миналган баан чөсөк складын хора чок болдурган болгаш уузтааа болду даамынн саирларнын маадырлыг чоруну номчулчулар дөтөргай танышканнар.

Ол ышкы маадырлыг чорукту совет патриоттарына өскө бир бөзүү чоокта чаа Запорожьеде кылган. Ол мындык байдалыг болган.

Январь хуннериниң бирээзинде бирги тууду-монтаж өргөлекчин амылганнар септеле-механигиң заводтуң келер үегә дөхтериниң бирээзиниң фундаментиниң ааанда онгарын калып амылган турган чери болур Запорожьеде Димитровск деп уулу сууруну шөлүгө далаажы кээп тургулаан. Хүүрек-биле чери күжениннениң өжкжидериниң хөжөжөн амылганнар-ның бирөөн скардар чыалдырычыларын суккан хаяржакка хүүрөөн үстүргөн. Болдуңу тып алган хаяржактын иштинде кайы-хире көргүчүлүк өзүмүң күш чыныгы чыдарын урууга септеле-дөөн дөтөргай. Ничазла-даа хаяржакты тууду өргөлекчи көрүп каан, көрүл-

мындан шырайы агара берген. Тус черини өргө-чачыгаларынын дилөөн баугар тууду черинге шериг тускай өргөкчилер удаткан чок-ла чедип келгенер. Ол черин ийги тывар хөжөкчөдөр-биле баштай хынап көргөш, миналгы хаяржакты аажок оварымчалык-биле уштуп алганнар... Он өөдүгө база бирөөн ужулган. Оларнын иштинде чыалдырычыларын көрүстери ургалгай берген. Билдәлери чер иштинге үр чыткыш ийгилик берилгөн болган.

Ийи метр ханы чер иштинге шивчилик амылган оон ийга чорударга ардалери скардарынын улук складын танылгаан. Ол скардар кончук амылган болуп турган, оларга дээр чорукту шериг тускай өргөкчилер хөжүлдүп каан. Чүгә чангыс арга бар: складты ол черинге чаа телспир.

Суурга аймыл диргели берген. Ол аймылды уузтааа сорулга-биле тускай комиссиянын тургускан, өш составына скард көзөңчү командири Михаилев база кирген. Бугу-ле болдунган чоруктуң дугайын болдуңу даамынчыларына ол чугаалап берген. Складты уузтааа чок кылы-

рын эки турамы-биле чөшөөрөөн өвөөш өвөөс эрес-дидер, албан хүлээлгени күндүлү көөр кижилер өөскөтүп иштиден танылган. Олар скардары сөөртүп ашпартып, аймыл болбас черге чыалдырар деп шиптирлеп алганнар. Эш Михайлев баштаан эки-турамыларын бөзүү 10 кижини болдунга неместир база шийли алган. Оң иштинде коммунист-офицерлер Галицкий биле Кунцев, партия жежигүнү өвөө капаан Ваширов, комсомолчулар улук айтканн Едокимов, сержантлар Кудряев, Алимбетов, ефрейторлар Самусь, Сейметов, Сабиров болгаш ааа даамынч Арушанов олар киргенер.

Амы-тынга өңдөткү аймыл кинуга санаанда-ла диргелип тура-лаа, эки турамылар үш хун иштинде маадырлыг амылган. Ук үезин иштинде олар 671 скардардын болгаш чүс аяра чамалдырычылары чер иштиден ужалганнар. Буяктык транспортер машинаның чылачыны Аламураат Алимбетов ол аймылгың чүктү тос калап сөөртүп даамыган.

Украин сууруну чуртукчыларына ондактыг болуп турган аймыл кичаар уузтаагынан.

Бо хуннерде Совет Армиянын Топ музейинге кээп турар көрүчүлери саны көөдөп турар. Хамааты даамынн болгаш Ала-муртуңу Улу даамынн киржикчи-биле көрүчүлериңи журажышканын мыл организациал турар. Чурукта: музейниң залында Бирги ээткы армиянын даамынч похолдарынын дугайын Москва гарнизонуун И көзөңчү даамынчларына хамааты даамынн киржикчи генерал-полковник О. И. Городецкийтуң чуулгалан берип турары

Фото В. Савостьянов биле В. Мастоковтук.

ИДЕОЛОГУТ АЖЫЛДЫ БЕДИК ДӨННӨЛЧЕ

(СЭКП Каа-Хем райкомунуң пленуму)

Чоокта чаа СЭКП Каа-Хем районунун Пленумунга районда идеологту амылдан байдалын болгаш ону өжкжидер кемчелерин дугайына айтыргыч чугаалашкан. Районда партия чырымын амылган чөткөндө 204 коммунистер, 68 комсомолчулар болгаш партия кечигүнү өш 76 эаивчилер хаара тиртилган. Оон амыла 36 кичи марксисч-ленинч теорияны бот-кичээл-биле өөренип турарлар. Ош-биле хөгжөдөшүр комсомолун политчырымын чөткөндө база бар.

СЭКП районунун чамалы экономика школасы, МТС-те дөтөргай экономика өөренир бөлүм болгаш Сарыг-Сен ортумак школасында политэкономика өөренир бөлүм доктаамал амылдан, кичөөлери ужулганын чок чоруду, динчыктар быжык билгилерин ап турар. Мындык база-даа, кадрларын ийги теоретиктиг канипаанын көл өнөкү болур марксисч-ленинч өөредилгени организациясында улук четпестер бар. Ялангы «Октябрь 14 чымы» колхозта партия организация (секретары өш Агапов) коммунистерин болгаш партия кечигүнү өш активтин марксисч-ленинч өөредилгенине барык кичөөнөй саалай келген. Сөөлү хуннерге чедир-ле өөредилге хунун бенин тускайлап доктаапнамын-биле өлөөн кой кичөөлөр түдөгөн. Оон ийгай пропагандистерин кичөөлөк белетке чок көөр чоруду база бар. «Октябрь 30 чымы» колхозта агар политика өөренир бөлүмүнүн пропаганда өш Тихонравов кичөөлөргө белеткенин алабай, ханы чамдык үезинде көрүш көп турда, партия организациянын секретары өш Емель ону хөкөкө алабай өрттирип каан.

Марксисч-ленинч теорияны бот-кичээл-биле өөренир амыл СЭКП районунун, ялангы оң пропаганда болгаш агитация кидилиниң ийгөөнөндөн

лашкаарлап турар. Партия чырымын амылган чөткөндө өөредилге чымы өжкжидер бөөр чангыс-даа теоретиктиг семинар, лекция номчулгалы б-баан. Оон туржуб бот-кичээл-биле өөренип турарларга консультанттар бижылгалтылган.

Комсомолдун политчырымын амылган амылган турар. Комсомол чырымын амылган районда доктаамал амылган турар чангыс-даа бөлүгү чок. ВЛКСМ районунун секретары өш Чирков өөредилгени өжкжидер кемчелери алабай турар.

Лекция пропагандында база-ла улук четпестер бар деп чүсени пленумга өлөрткөн. Политиктиг болгаш өрөм билгилер нестередир ийгиликтеңи кичөөлүгүнү 31 кичи турганнан 71 кичи чедир өскөп, өрткөн чымын 204 лекцияларын ийги-бүрү темаларга номчаан база-ла, ол лекциялар амылган-агыл политиктиг сорулгаарын шиптирлөөрүнө өвөөш саалдырыг болуп турар. Лекция пропаганданың райондун ийгөйлөгөнчөсүн, ялангы көдөө амылган-агыл тускай өрткөнчилер кончук өвөөш кичирширтурар. Ийгиликтеңи даргазы өш Крутка болгаш харымсалгалык секретары өш Епшов олар райондун чамдык онзагай байдалына хамаарышкан лекцияларын амылган кылбай турарлар. Медицина тазам-биле болгаш өрөк-өтөстиг темаларга лекциялар болбай турар.

Агитас-массалыг болгаш култура чырымын амылган тазам-биле амылган болуңун негөдөндөн хөжүлдүп турар. Пленумга синал бергенер чер-черде үнүп турар хана солдурарын, агиткуудустарын чөткөндө өшкөп, чедик дөштөг өшкөп байдалы, чүгө «Шыны», «Тувинская Правда» солдурарда үнүг чүдүлгөри дүжүрү бижитилеэш, ааа чүгө чамдык

фактыларын кирип турарын өлөрткөнөр. Хүндүдөл болгаш көргүтүч сабыраларын рөлү ак-лаа дыка кууду. Ялангы райондун хүндүл болгаш көргүтүч сабыралары кам-лаш айларда деритинейи курут түрүп келген.

Култура-чырымын амылган чөткөндө өөдүгө чылдарда дыка саалбарган база-даа, амылган турары мыка четпес. Райкүскемун култура кидилини өргөлекчи өш Москваево болгаш өш ораагычы өш Киселев ол кидили боттарынын калып-бир хууга чери мынча көрүп, култура амылданчыларын чер-черин партия, совет организацияларына хамаарышпач, чүгө кидилини айтышымынын күөсөдүр кижилер кылдыр, оларын бир ийги «кижидип» турарлар. Топ стадиондарда-даа, чер-черде-лаа киноларын кууду шынары үлүк, чамдык чөдөрлөр шүт үмөйи турарын өштер Москваево биле Киселев хөкөкө ап көрөйн турарлар. Чоокта чаа районду «Волхов» солугу «Ийи Алексеевичтин аан-чоруктары» деп фельетонну паралаан. Мында Алексей Москваево биле Алексей Киселев култура кидилине бижылган «ГАЗ-69» машинаны муңуп алгаш, боттарынын чачыргазында амылданчыларын аал-оранынга болгаш аак шайлаагынын байырлардын өрткү чөртү турганын билгөөн. Санап бергенер оон өскө-лаа фактыларын ааа неместир өлөрткөн, «Ийи Алексеевичтин аан-чоруктары» деп фельетонну шын деп бадмтывааннар.

Районда идеологту амылдан депени куду деп чүсени өлөрткөн, ону өжкжидер кемчелери айтылган дегенерей доктаады пленум күлөө алган.

С. ТАМБА,

ДЕПУТАТТЫҢ ОТЧЕДУНУҢ ДУГАЙЫНДА

Ажыгы чоннар депутаттарын Улу-Хем район Советиниң депутаты Николай Сандакович Кобуй бо чылдын январь 25-те «СЭКП-ниң ХХ съездин» колхозта болуңун сонугучуларын-биле журажымын билгилериниң амылган турар. Ол ааа район Советиниң болгаш болуңун депутат ажыл-чорудуганын дугайында өтөткү кылган.

Сонугучулар ийгөдөчү чугаалажын көөргүгө ийгөйлеп кирип, район бол-

гаш көдөө Советтерин тазамында сагыш салып амылган чөгүр чамдык айтырылган тазам-биле чугула саналарын берилгөөнөр. Ялангы колхозтун электи станциянын амылган өжкжидерини, ийчанган пилораманы, тараа дөрбөсүн доктаамал амылданчынын, колхозчуларын бажыннарнын радиоуларын, ийгө чердерде чурттап турар малчыларын массалыг хөгжөдөшүр барааннар-биле

хандырынын кемчелерин алдырыны чугулааны депутатка сонугучулар каалааннар. Колхозтун баштаар чери школанн отулар мыйн-биле хандылар дугайына керөөлү хүлээлгени багай күөсөдүр турарын хуралды киржикчилери шүгүмчүлгө.

В. ДОЖУ.

1957 чылда областың көдөө Советтериниң социалистиг чарыжынын түңкөлдери чуну көргүскөнил

Районнарнын күөскөчи комитеттери көдөө Советтерин 1957 чылда социалистиг чарыжынын түңкөлдери үндөгөн, эки амылдан болгаш өлөөн хөй көдөө Советтерин материалдарын өжкжидер кириггенер. Областын күөскөчи комитет чарыжын түңкөлдери үндөгөн. Эриш, Чөө-Хемчик, Току, Бүрү болгаш өскө-даа чамдык районнарнын күөскөчи комитеттери көдөө Советтериниң социалистиг чарыжын үндүрүп, оларнын амылган дуулаар тазам-биле өлөөн эки амылдан өжкжидериниң өөдөсүлүгүн «Советтериниң амыл-чорудуганын өжкжидер болгаш оларнын массалар-биле харымсалган күштедир дугайында» СЭКП ТК-нын секретарынын доктаады база «РОФСР-ниң ажыгы чоннар депутаттарынын көдөө Советиниң дугайында Дүрүңү» ботгалымдар тазам-биле областын хөй-хөй көдөө Советтери эки амылаан. Олар боттарынын организация-массалыг болгаш култура-кызыктыргыч амылданчынын дөңөлүгүн өжкжидер болгаш култура амылданчынын үзүлгө дүжүлгүн, маал амылган продукттуун бөдлөр, көдөө амылган ийгөйлерини күргөткө дуулаарын, оларнын планарын хусуса бөтине бүөдөдүр аралык болган. Ол амылдангы организацияны көдөө Советтер улук рөлдү болганын.

Көдөө Советтериниң социалистиг чарыжын негөдөшүр баугар боттарына алган күдөөлөрдүн күөсөдүр тазам-биле 1957 чылда Эриш районуну Нарын көдөө Совети (даргазы Белчир, секретары Дажы), Току районуну Ий көдөө Совети (даргазы Байыр-оол, секретары Бүрү) өш өш түңкөлдө болганын. Ош-биле казы Бүрү районуну Күс-Даг көдөө Совети (дар-

газы Ажыл-оол, секретары Кызыл-оол), Бий-Хем районуну Алды-Өкө көдөө Совети (даргазы Смирнов, секретары Лобова), Эриш районуну Мерен көдөө Совети (даргазы Чоокун, секретары Чыралай) социалистиг чарыжына база дээр көргү-үтүлгөргө болгаш өзүлгөкчүлүк шиптирлеп демделгеттерин. Эрткен чылдын социалистиг чарыжына багай өвөөс көргү-үтүлгөргө болгаш Тес-Хем районуну Чуртгалды, Танды районуну Межетей, Чаа-Хем районуну Ая-Туруг, Баб-Тайга районуну Шуй, Чөө-Хемчик районуну Баян-Тала болгаш Ийге көдөө Советтерин база-ла демделгери чугула.

Устүдө аттары үгөн журнагы көдөө Советтер болса, сессияларын 5—6 чедир, ажыгы чоннар хуралдарын 4—5 чедир, күөскөчүлөр хуралдарын 13—17 чедир чыалдыргылаан. Ол хуралдарда Советтериниң организация-массалыг амылданчы чугулажыны, чер амылданчы дүжүлгүн, маал амылданчы продукттуун дөңөлгүн, тууду болгаш суур чагайылдылганын, култура амылданчынын үзүлгө өөдөсүлүгүн, кадык камгаланын өскө-даа чугула айтырылган чугулажыны ап турган. Ол Советтериниң депутаттары боттарынын сонугучуларында депутат амыл-чорудуганын дугайында өтөттөрүн берген болгаш сонугучулар-биле 3—4 чедир журажымын кылган.

Депутаттарын сонугучуларын күлөөп аларын сонгулда округтарына аамы-биле организациясты, сонугучуларын тургузуу көп турар айтырылган, билдирикчилерин болгаш хожудаларын күөскөчү депутаттарын даамынч шиптирлеп турар.

Ол Советтер боттарынын депутаттарын

көдөө бүдүргөткөн ийги-бүрү амылданчы болгаш тургускан болгаш оларнын чорудар амылданчы дөтөргөйлөгөн. Оларнын доктаамал комиссияларын планын амылданчы, култура амылданчы, көдөө бүдүргөткөнүниң участооттарында амылданчы байдалы-биле үргүчү таныжымы, хынааларын кылган, ош түнөндө дугайын сессияларга, күөскөчүлөр хуралдарына чугаалажынын организациясты, өөреникчи өлөткөлдөрүн кылган турарлар. Чыжа, Ийини көдөө Советиниң доктаамал комиссияларын даргазы Монгалбин (көдөө амыл-агыл тазам-биле), Баймы (үзүл өөдөсүлгөн ийги болгаш култура-чырымынын тазам-биле), Мейида (саң-хө болгаш кадык тазам-биле) чер-черде амылданчы байдалын хынаа, ол дугайын сессияларга болгаш күөскөчү хуралдарына тургузуу, 3—4 чедир өлөткөн ийгөлдөрүн кылган. Ол Советтин 15 депутаттар боттарынын сонугучулар округтарына өтөттөрүн берген. Оларнын иштинде Ичи-Мейи, Серия-оол, Ажыгыч олар сонугучулар-биле доктаамал харымсалган тургузуу, Советтин амылданчы ийгөйлеп кирип келгенер.

Нарын көдөө Советиниң дөңөлгөндө «Коммунизмге орук» колхоз (даргазы Шойбука) мал өстөрүнүн күргөсү планын 106 хуу, сипеттелгенин планын 115 хуу, сипеттөөн — 110 хуу күөсөдү, малга 6 чымыт кажаа тулар турган 12-ни туткан. Саар ийек бүтүлгөсү 929 кг сүт саалданы чедип алган. Хөй санын 1,810 кг дүткү ыргып алган. Мал продукттарынын түргөткө дуулаарын болгаш саларын планарын хусуса бөтине күөсөткөн. Чуртгалды

32 бажыннарын тулар турган 52 бажыннар тытуан болган амылданчы кириген. Култура-амылданчы тудуларын планын 150 хуу күөсөткөн. Көдөө Совет социалистиг чарыжын түңкөлдөрү күөскөчү болгаш сессияларга үргүчү чугулажып турган. Областын күөскөчү колхозта ол Советте 1957 чылда көдөө Советтериниң социалистиг чарыжын түңкөлдө деп санааш, облусукомунуң ийгөйчү Кызыл туугу ааа көвөө орнуу-бырмышаан, 2500 рубль-биле шаанаан.

Ийини көдөө Советиниң «Май 1» колхозу (даргазы Монгалбин) мал өстөрүнүн, мал чөми сипес, сөлөк белеткөөрин планарын ажыр күөсөткөн. Саар ийек санындал ортууза-биле 928 кг сүтү саткан, бир дойла-ла 2,2 кг дүткү кырып алган, мал амылданчы продукттуун өлөөн белеткес, ону күргөткө дуулаарын болгаш саларын планарын хусуса бөтине ажыр күөсөткөн. Чуртгалда тудуларын планын 160 хуу, култура-амылданчы тудуларын 150 хуу күөсөткөн. Пландан дашаар 10 өрөө 60 амыл орунуг чаа интернаттың тудуун 1957 чылдын эгесине тулуп өлөткөн, ону школа амылданчы-биле чөргөдөшүр амылданчы кириген. Сууру чагайылдыр тазам-биле өш көргүткөлдөрү чедип алган. Школа, интернат, үлүк, библиотекка, өмөккө алаач черлери отулар мыйн-биле бүрүн хандырганнар. Көдөө клубта 25 кичи киржикчилер үнү-чүлү болуңу ажыгы чонга концерттерин болгаш шиптерини түргүчү көргүткө келген. Культармейстер бижи билбес 37 улук амылган. Ол көдөө Совет амылган чондардан көдөө амыл-агыл, бот-оваалда үндүргөлдөрүн, страхованын чылааы чөгүр үезинде 100 хуу күөсөткөн. Колхоз күргөткө өлүк дүжүлгүн болгаш балык тударынын планарын күөсөткөн.

1957 чылдын багди чартымына көдөө

Советтериниң социалистиг чарыжын 2-ги черин өлөөн турган Чадаанын көдөө Совети (даргазы Чыгыр-оол, секретары Хомус-оол) чылдын ийги чартымында социалистиг чарыжын тиялепчи болуп шидяваан. Сөөлү айларын ийгилик өжкжидерини күөсөткөн, оларнын сессияларга үргүчү чугулажып турган. Областын күөскөчү колхозта ол Советте 1957 чылда көдөө Советтериниң социалистиг чарыжын түңкөлдө деп санааш, облусукомунуң ийгөйчү Кызыл туугу ааа көвөө орнуу-бырмышаан, 2500 рубль-биле шаанаан.

Көдөө Советтериниң социалистиг чарыжын үндүрүп болгаш ону организациясты тазам-биле чамдык Сут-Хем, Улу-Хем, Барын-Хемчик, Танды районнарнын күөскөчи комитеттери, мында күргөсү албан черлерин амылданчыларын профивилер районкомуну дыка өрөтөй амылданчы, чарыжы ала-чачаарлаар чоруктуң байладыг кириген турган. Ош түнөндө Аладан-Мадыр, Бора-Тайга, Хөндөк, Кек-Чыраа, Балтамын болгаш өскө-даа чамдык көдөө Советтер 1957 чылда социалистиг чарыжын багай организациястывнар.

Сорулга болса районнарнын күөскөчи комитеттерин тазамында көдөө Советтериниң социалистиг чарыжын хун-бүрү үндүрүп улам өжкжидер болур. Чер-чер Советтерини сонугучуларын үезинде сонугучуларын депутаттарга берген чачыгаларын күөсөдүр тазам-биле ботту амылданчы улам күштедирерин чугула. 1958 чылда көдөө Советтериниң социалистиг чарыжын негөдөшүр күөсөдүр ийгөйлеп кемчелерин тус-түс көдөө Советтер аман өгөдө шиптирлеп-биле чорудар ужурут.

М. ОНДАР-ООЛ,

Колхозтун ыраккы фермаларында

Бий-Хем районда «Партиянын ХХ съездин» колхозтун Кара-Хем болгаш Ондук сүт-баран фермалары колхоз тудуудан 60 — 70 километр ырак, а оларда чамдык малчынар оон-лаа ырак черлерде. Олар областын амылданчы, чурттуу ийгилик болгаш даамын байдалын хун-бүрү билги алдырына негөдөшүр тургускан. Колхоз баштаар чери малчыларын ол чөткү негөдөшүн өөренип көргөн, Кара-Хем база Ондук фермаларында «Родина» дөдөр радиоприемниктерин тургускан. Малчынар чаа чүдөлөрүн ам радио даамынч хун-бүрү билги ап турар. Ол ышкы фермаларда агитация амылданчы база өжкжидер.

М. ЧЫДЫН.

Колхозка шеф

Эриш райондун «Коммунизмге орук» колхоз мал кыштатканынын өш-шаанда эки негөдөшүн болса-лаа амыч үдөү хур улактанывдан малды күш-чымы арып басырар, бергөдөшкөчүлөр чорукта таваржып турар. Мал амылданчы берге байдалы чаалдыр, ийгөйчүн малы менди кыш ажырымын көдөө баштаар чери улук күш салдып турар.

Малчыларга дуулаарына-биле негөдөшүр кижилерин болгаш тырттар күшү чөртүлүп, мал одарларынын ханын аштар, кыштатларга мал чөми сөөрттүр амылданчы организациястан.

Колхозта чөди чыл школасынын башкылар болгаш үстүкү класстарын өөреникчилери дүштээр хуннерде малчыларга база дуулап турар. Школа коллективинде 20 амыл башкылар болгаш өөреникчилер колхоз төвүндө 18 километр ырак бир кыштагга өскөдөшүр кылган.

Тудуг ыяжының белеткели

Бай-Тайга районун «Магчы» колхозу областын өскө колхозтарына боларга өлкө-не анык колхоз болур. Бо аял-агыл чынына 75 чурталга бажычылар ту-дары планда көрдүгөн.

Польшаның улуус Советтеринге сөзгүлдарларның түңнели
ВАРШАВА, февраль 5. (СЭТА). Польшаның парламента агентлиги дыйнактан-ны бугаар алырга, улуус Советтеринге сөзгүлдарларның дараамындагы түңнелде-рин Төп сөзгүлдар комиссиясы чаралары:

Д. БАЙДОС.

Польшаның улуус Советтеринге сөзгүлдарларның түңнели

1958 чылдың февраль 2-де бүгү чуртка бүгү чадарларның улуус Советтеринге сөзгүлдар болар, төдөргайларга аялган-гы воеводтар болар кылдыр аялган хоорайларның 5 улуус Советтеринге (Варшава, Лодзь, Краков, Познань, Вроцлав), 17 воеводтарның улуус Советтеринге, 322 повяттарның (уездилер) улуус Советтеринге, 735 хоорайларның улуус Советтеринге, хоорайларга 44 райондарның улуус Советтеринге, 133 суурларның болган 8399 көзөнүн улуус Советтеринге сөзгүлдар болган. (Улетуу округтарына тургускудан сонгууда уюштурулушуна бадылаан-кын январь 31-де болган февраль 1-ге өрткөн).

Балылар өргөлиг бүгү хамаатарларны кирген сонгууда балыларынга 18.116.428 кили саваттын турган.

С. СОТНАМ.

Чарышка улам сөрүк кирген

Кандыг-даа аял уюштуруу совет кижилер-сөзгүлдарлар хурунге че-дишиктини ужуражы дөө мурнуку-дунан еш дилир куженишинин акыдап турар. Улуус-Хем районда «УТКА» ның 25 чылды сөзкөз бо чылды чурталганны, бүдүргө болган бу-тура-амыдыраалык элден чугула тууду-ларын кылды өгөдөр.

Олар сонгууда хурунге чедир 2300 кубометр мшты белеткөөр хурунге алган. Күш-ажалды пын организастаанын түңнелинде февральдын 2-ге чедир 1600 кубометр белетктинген, өө иштинде 1122 чудуктарны машина оруунда өөрттүп чыгган.

Х. ДОРЖУ.

Көдөз лекторларның ажылын бедик денелече

Политиктиг болган өртемниг билгелер нестередир нитилелдин Бай-Тайга рай-он салбырын чокта чаа бүгү кезиги-нериниң хуралы болуп өрткөн. Анда 1957 чылда чоруткан ажылдарын түңнелин болган моон сонгаар сорулааар дугайын чугаалашкан. Нитилелдин район салбы-ры шунту 59 кезигинеринг. Оларын аразында көлө ажыл-агыйның тускай эр-темингилери, башкылар, амчлелер болган партия, совет ажылдачылары бар. Ол болза эн-не аял-бүрү темаларга лекция номчуур органы районун партия органи-зациясына берип турар.

Өртемниг билгелер нестерелер нитилел-дин район салбыры (ууругузууу өш М. Олзей) районун ажылы чонунуң орту-зунга лекция пропагандалын дык четисе удуруп келген. Оон түңнелинде лектор-лар Делег-өөд, Давалан, Сондып, Ола-өөд, Андрее, Комбу, Ермакова, Копа, Очур-өөд, Суге-Маадир олар лекция чо-чувай турарлар. Бойдус өртемниг бол-ган көдөз ажыл-агыйның талазы-биле темаларга, мурнакчы дуржула дугайында лекциялар кончут ховар, а социалыктиг хөбийлэр, математика, медицина өр-темниг дугайында чатыс-лаа лекция номчуттунмаан.

А. НОРЖУН.

АКШ-та экономиканың кудулаашкынының дугайында сан медззлер

НЬЮ-ПОРК (СЭТА). Парламентарий сан-мелделерин бугаар алырга, январьда АКШ-ка зар үлеттүр продукцияны бү-дүрүп үлдүрери мурнундагы айга деңиз-эрге өвөөжөн.

Балылар өргөлиг бүгү хамаатарларны кирген сонгууда балыларынга 18.116.428 кили саваттын турган.

Редакцияга ЧАГАМАД

Почтальоннун ажылын экижиңдер

Бай-Тайга районда «Тээли» колхозун почтальону Д. Хертес сөзгү үлө болу-пун хурунелге багыт берип турар артарган. Ажылчы чондарның чагаан со-училарын, журналдарын база оларга кел-дир чагаларын, телеграммаларын, ахма ишчилдиңелерин дык саадам чедир берип турар.

Колхозчуларның культурлуг негелделерин хандырап

Бай-Тайга районун Сталин аттыг кө-дөз ажыл-агый өртемниг төвүн болган колхозчуларның элден хөй бажычылар моон мурнуна радиоужуу турган. Ра-дио дайчымызды болган кино көрүдө-лөш механик эш Васильев өш организаста-п турбузе, ону райкүсөөкнү культур-ла калдыр өскөз чоруткан, өө орун-да өөсө кижини томуйлаан.

Садыглар чүге хаагыг турарыл

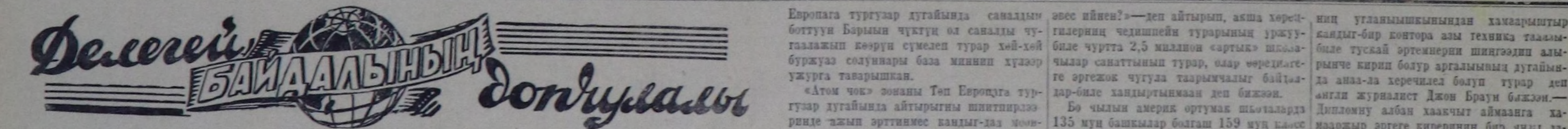
Чаа-Хөл районун төвүнде болган кө-дөз черлерде чамык садыглар үр үлө савазымыза турарында дийкке азы са-дыг өртелекчилерин халажын турарын-дан халажын турар чорук өвөөжөн өөс. Ка-ро-Таада маганте өрткөн чылдың дургу-зунда 4 садыгы халашкан болган ук ка-залын чаа чылды өгөндө база-да долу ажылдаван. Чаа-Хөл сууруза дежурмак.

Колхоз төвүн радиожудар

Таңды районун «Тилемте» көдөз ажыл-агый өртемниг областын дөөтүн кө-дөз-торларын бирөөл-ле болгой. Индыг болза-да, ол болхотун төвү агыс үлө ра-дио-биле хандыртылмай турар.

Э Ш Т И Н С У Д У Н У Н Р О Л Ю

Бүдүрүлдө күш-ажалды сагыла-чу-румун бижилдире, аял хариысала-нын бедилер, администрация чериниң ду-жааларын болган айтышкынына чогуур төсине күдүлөр хөрекө өштяң сүду уугу рольду өйнап турар.

БОТТУГ АРГА

Улуустар аразының дүшүктүрүт чорут-каны коммандарын айтыргаларының талазы-биле совет саналдарын делегейин бүгү чурттарында хайнышкынын чуга-алажып турар, ол саналдар улуустарың улам-на хөй хурун көрүшкүктүн хүн ду-дум-на чаалап ап турар.

кончуг сурагжы берген болган калбак хөй-нияттаны, политиктиг партияларын болган барын талакы чурттарың ча-гарыкчы бөлүктөрүнүн элден хөй тээ-лекчилериниң өки үлөөл көрүшкүктө-өрүнө таварышкан.

Боттандыр турары атомун дайчы-нын кыланышкынын болдурбанынын хөреңге кайгачык уугу рольду өйнагы деп ол план-биле боттарын бүрүн чөп-шөөрөжин турарың дугайын Польшын, Чехословакияның болган ГДР-нин чаагары патла-ла меджелөөнөр.

«Атом чок» зонаны тургузар дугайында саналды ажылчы чондарын калбак ма-саларының дугайын чугаалашса бешиз, Барыш Германияның бодуңда социал-де-мократтыг болган хостү-демократтыг партияларын ууругучулары база өскө-дөз хөй-хөй политиктиг болган хөй-ни-ятти кескү ажылдакчылар, өртемелер дөтөөнөр.

Инциллажок Европаның эн-не чүрөөңе «етом чок» зонаны тургузарың идеяны

Боттарың турары атомун дайчы-нын кыланышкынын болдурбанынын хөреңге кайгачык уугу рольду өйнагы деп ол план-биле боттарын бүрүн чөп-шөөрөжин турарың дугайын Польшын, Чехословакияның болган ГДР-нин чаагары патла-ла меджелөөнөр.

турарлар. Кандыг-бир чаа чугула тып ча-дааш, олар өрги тактикаже шуражың, а тодөргайларга—атом чок зонаны тургу-зар дугайында айтырганы өсө элден на-рын айтыргалар-биле, чижээлөргө, Гер-манияны каттыштырарың айтырма-биле холбаштыры турарлар.

Чепселенишкенин өңдөрө бүдү-рүндөн байып турар барыш-герман болган америк монополияларга деткиртиргөн бош чазактың мидиң туружу Европа чурттарыңды улуустарыңды талазындан шиттирилди ойтур шавышкына тавар-жып турар. Атомунг чепсектен хостүг зо-наны тургузар дугайында саналды кижиле-риниң калбак масалары делегейин бү-гү байлаанын калдычыларын боттуг арзаны кылды көрүп турар.

ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 3—62, редакторун 3—88, харыысалагы секретарыңды, редакторун 3—88, харыысалагы секретарыңды,

Европага тургузар дугайында саналды боттун Барыш чүктүн ол саналды чуга-алажык көрүрү сүмөлүп турар хөй-хөй буржуаз солунары база мннин хүдөөр ужурга таварышкан.

«Атом чок» зонаны Төп Европта тур-гузар дугайында айтырганы шиттирил-деме аялны өрткөнө камдыг-лаа мон-дөктөр чогу мурнакы алдан. Амгы үениң сонгааралаттымас өске-лаа айтыргалары-нда черелестирер ол айтырганы Совет чазактын саналдан турары чазактар бели-тичарыңды киржилгези-биле делегейин чөвүлө хуралыга көрүп болур болган көөр-лаа ужураар.

«УГЕР-БОСЛАР-БИЛЕ ШКОЛАЛАРНЫ БОСЛАП ТУРАР»

АКШ-та чырымдыкынын айтыргалары-ның талазы-биле январыңды төңчүлүг-дө америк конгрессе президент Эйзенгау-рдин чоруткан тускай чагалы Американың Каттыкышан Штаттарынын иштика уугу айтыргаларыңды бирөөнөчө кирөөнөчө бош чагаан хаара туткан.

«АКШ-та чырымдыкынын байлаан-ны дугайында айтыргы бир-ле дугайында тыштың келген ол өсө. Ол дугайын чык келген тулум-на хөй удаа чугаалап, чепселенишкенин өңдөрө бүдүрүңге өштү турар чарыгдар америк өөр-дөктиң хөй кезини сымырып чып, өөр-дөктиңге, калык камгалашында, чурталга туудуңга болган чонунг өске-лаа талбың хөреңгелдеринге ахма хөреңгилерин ар-тырбастан үелен бөөр онза хөй билиң турар артарган.

«Нью-Йорк таймс» солунуңуң редакция чүгүлүңүг өгөңдө «Сөз өгүлүн артык

«Атом чок» зонаны Төп Европта тур-гузар дугайында айтырганы шиттирил-деме аялны өрткөнө камдыг-лаа мон-дөктөр чогу мурнакы алдан. Амгы үениң сонгааралаттымас өске-лаа айтыргалары-нда черелестирер ол айтырганы Совет чазактын саналдан турары чазактар бели-тичарыңды киржилгези-биле делегейин чөвүлө хуралыга көрүп болур болган көөр-лаа ужураар.

«УГЕР-БОСЛАР-БИЛЕ ШКОЛАЛАРНЫ БОСЛАП ТУРАР»

«АКШ-та чырымдыкынын байлаан-ны дугайында айтыргы бир-ле дугайында тыштың келген ол өсө. Ол дугайын чык келген тулум-на хөй удаа чугаалап, чепселенишкенин өңдөрө бүдүрүңге өштү турар чарыгдар америк өөр-дөктиң хөй кезини сымырып чып, өөр-дөктиңге, калык камгалашында, чурталга туудуңга болган чонунг өске-лаа талбың хөреңгелдеринге ахма хөреңгилерин ар-тырбастан үелен бөөр онза хөй билиң турар артарган.

«Нью-Йорк таймс» солунуңуң редакция чүгүлүңүг өгөңдө «Сөз өгүлүн артык

«АКШ-та чырымдыкынын байлаан-ны дугайында айтыргы бир-ле дугайында тыштың келген ол өсө. Ол дугайын чык келген тулум-на хөй удаа чугаалап, чепселенишкенин өңдөрө бүдүрүңге өштү турар чарыгдар америк өөр-дөктиң хөй кезини сымырып чып, өөр-дөктиңге, калык камгалашында, чурталга туудуңга болган чонунг өске-лаа талбың хөреңгелдеринге ахма хөреңгилерин ар-тырбастан үелен бөөр онза хөй билиң турар артарган.

«Нью-Йорк таймс» солунуңуң редакция чүгүлүңүг өгөңдө «Сөз өгүлүн артык

«АКШ-та чырымдыкынын байлаан-ны дугайында айтыргы бир-ле дугайында тыштың келген ол өсө. Ол дугайын чык келген тулум-на хөй удаа чугаалап, чепселенишкенин өңдөрө бүдүрүңге өштү турар чарыгдар америк өөр-дөктиң хөй кезини сымырып чып, өөр-дөктиңге, калык камгалашында, чурталга туудуңга болган чонунг өске-лаа талбың хөреңгелдеринге ахма хөреңгилерин ар-тырбастан үелен бөөр онза хөй билиң турар артарган.

«Нью-Йорк таймс» солунуңуң редакция чүгүлүңүг өгөңдө «Сөз өгүлүн артык